

Dr Anna M. Kola

Toruń, dnia 8 września 2023 r.

Prodziekan ds. organizacji kształcenia

Wydziałowy Koordynator ds. Jakości Kształcenia

Wydział Filozofii i Nauk Społecznych UMK

**Raport z badań losów absolwentów Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych UMK
roku akademickiego 2021/2022 przeprowadzonych 6 miesięcy od skończenia studiów
wraz z rekomendacjami działań doskonalących
Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia**

**1. Realizacja procedury monitorowania losów absolwentów studiów prowadzonych
na Wydziale Filozofii i Nauk Społecznych w roku 2022/2023**

Na Wydziale Filozofii i Nauk Społecznych zrealizowano czynności określone w Zarządzeniu nr 205 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 31 grudnia 2019 roku w sprawie procedury monitorowania losów absolwentów studiów na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Po uzyskaniu ankiet absolwentów rocznika dla poszczególnych kierunków prowadzonych na WFiNS, Wydziałowy Koordynator ds. Jakości Kształcenia przesłał je członkom Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, którzy są reprezentantami pięciu instytutów, funkcjonujących w ramach Wydziału, tj. do Instytutu Filozofii (kierunek: *filozofia*), Instytutu Socjologii (kierunki: *socjologia, medioznawstwo*), Instytutu Nauk Pedagogicznych (kierunki: *pedagogika, pedagogika medialna, pedagogika specjalna, praca socjalna, wychowanie fizyczne i sport*), Instytutu Psychologii (kierunek: *psychologia*) oraz do Instytutu Badań Informacji i Komunikacji (kierunki: *architektura informacji, dziennikarstwo i komunikacja społeczna, kognitywistyka, zarządzanie informacją i bibliologia*).

Na posiedzeniu Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia w dniu 12 września 2023 r. omówiono wnioski z uzyskanych w badaniu danych w odniesieniu do poszczególnych kierunków, sformułowano uwagi ogólne, dotyczące kształcenia na Wydziale i sposobów promocji kierunków wśród kandydatów. Na podstawie analizy danych, dyskusji przygotowano propozycje i sugestie odnośnie programów studiów i organizacji kształcenia oraz ostateczną wersję raportu wraz z rekomendacjami odnośnie sposobów realizacji programów studiów poszczególnych kierunków.

Przygotowując niniejszy raport, uwzględniono m.in. liczbę absolwentów odpowiadających na prośbę o wypełnienie ankiety, aktywność absolwentów na rynku pracy, miejsce i formy zatrudnienia absolwentów oraz wskazania mocnych i słabych stron kształcenia na Wydziale.

Badania obejmowały absolwentów Wydziału w okresie 6 miesięcy po ukończeniu studiów, a zbieranie danych, będących podstawą niniejszego raportu, miało miejsce w okresie od września 2022 roku do czerwca 2023 roku.

Część ankiet odnosi się do kierunków, które zostały zamknięte (tj. *zarządzanie informacją i bibliologia; pedagogika specjalna* – studia I stopnia; *pedagogika medialna* – studia I stopnia). Tych kierunków zatem nie będą dotyczyły rekomendacje, a wnioski z ankiet stanowić mogą jedynie ewaluację prowadzonych kierunków.

W roku 2019/2020 w badaniu mieli możliwość udziału po raz pierwszy absolwenci kierunku *psychologia* (jednolite studia magisterskie) oraz *wychowanie fizyczne i sport* (studia II stopnia). W czasie badania Wydział nie posiadał jeszcze absolwentów na kierunkach studiów jednolitych magisterskich: *pedagogika specjalna* oraz *pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna*.

2. Uczestnicy badania

Łącznie ankietę wypełniło 137 osób z 324 osób do tego uprawnionych, zatem jest to o 47 osób mniej niż w roku 2021/2022¹. Jednakże należy odnotować stały wzrost odsetka osób wypełniających ankietę – w bieżącym roku ankietę wypełniło **42,28%** osób do tego uprawnionych. W poprzednim roku było to 41,63%, a w roku 2019/2020 - 34,47% absolwentów.

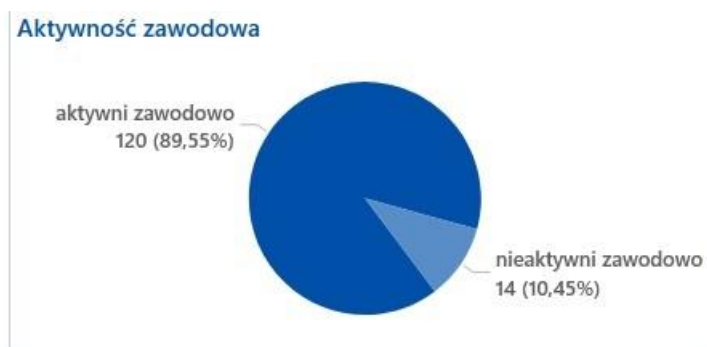
Dane szczegółowe dotyczące kierunków odnośnie responsywności są zróżnicowane i waha się od 20% (*pedagogika specjalna*, studia I stopnia) do 100% (*praca socjalna*, studia I stopnia) i nie można wskazać jednoznacznie na przedział największej liczby wskazań. Najwięcej ankiet zwrócono na kierunku pedagogika (44 ankiety).

Dane dostępne w ankietach, odnoszące się do ogólnej liczby absolwentów kierunków prowadzonych na WFiNS, wskazują na nieznacznie spadkową tendencję odnośnie poziomu aktywności zawodowej absolwentów względem poziomu z ostatnich lat. Odsetek wyrażający spadek aktywności zawodowej jest około 3 punktów procentowych i wynika zapewne z

¹ W tabeli nr 1 zamieszczono szczegółowy opis dotyczący poziomu zwrotności ankiet, jak również sytuacji zawodowej absolwentów.

uwarunkowań gospodarczych i procesów społecznych, dotyczących polski rynek pracy. Światowy kryzys ekonomiczny wpływa na wskaźniki zatrudnienia i poziom życia obywateli, jak również decyzje pracodawców odnośnie tworzenia nowych miejsc pracy.

Wykres 1. Aktywność zawodowa absolwentów roku 2021/2023
(źródło: Portal FUTURO UMK)

Wskaźnik zatrudnienia/ aktywności zawodowej obniżył się w przypadku dwóch kierunków studiów I stopnia: *architektura informacji* oraz *pedagogika* (w ubiegłym roku kierunków były to 3 kierunki, w roku 2018/2019 – siedem kierunków) i jednego kierunku studiów II stopnia: *pedagogika*.

Tabela 1. Liczba ankiet poddanych analizie na poszczególnych kierunkach studiów WFiNS wraz z informacją o sytuacji zawodowej absolwentów²
(źródło: Portal FUTURO UMK)

L p.	Kierunek i stopień studiów	Liczba uzyskanych ankiet (odsetek badanych absolwentów)				Absolwenci aktywni zawodowo (odsetek osób biorących udział w badaniu)				Absolwenci nieaktywni zawodowo (odsetek osób biorących udział w badaniu)			
		2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
1.	Filozofia S1	2 (50%)	brak ankiet	1 (20%)	2 (50%)	1 (50%)	-	1 (100%)	2 (100%)	1 (50%)	-	0	0
2.	Filozofia S2	2 (29%)	1 (33,33%)	Brak ankiet	1 (100%)	1 (50%)	1 (100%)	-	1 (100%)	1 (50%)	0	-	0
3.	Socjologia S1	6 (55%)	3 (21,43%)	7 (36,84%)	3 (18,75%)	5 (83%)	3 (75%)	5 (100%)	3 (100%)	1 (17%)	1 (25%)	0	0
4.	Socjologia S2	6 (100%)	5 (33,33%)	-	2 (66,67%)	6 (100%)	5 (100%)	2 (100%)	2 (100%)	0	0	0	0
5.	Medioznawstwo S1	2 (13%)	10 (29,41%)	10 (47,62%)	5 (35,71%)	2 (100%)	9 (81,82%)	9 (100%)	4 (100%)	0	2 (18,18%)	0	0

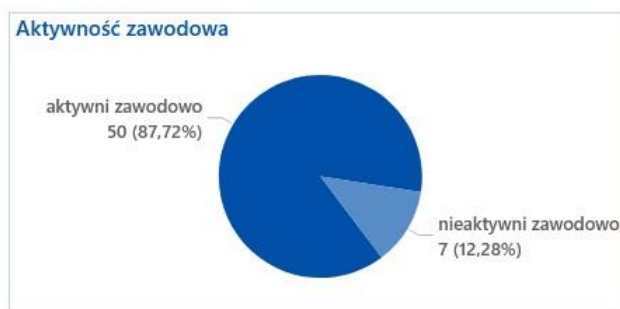
² Kolorem zielonym zaznaczono 100-procentowy udział respondentów w danej kategorii natomiast kolorem czerwonym odnotowano spadek udziału respondentów w określonej kategorii.

6.	Architektura informacji S1	9 (31%) /	20 (42,55%)	23 (48,94%)	11 (44%)	8 (89%)	18 (94,97%)	13 (81,25%)	11 (100%)	1 (11%)	1 (5,26%)	3 (18,75%)	0
7.	Architektura informacji S2	-	-	-	13 (56,52%)	-	-	6 (100%)	11 (84,62%)	-	-	0	2 (15,38%)
8.	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna S1	25 (45%)	15 (34,09%)	25 (39,68%)	10 (38,46%)	25 (100%)	15 (93,75%)	13 (92,87%)	9 (90%)	0	1 (6,25%)	1 (7,14%)	1 (10%)
9.	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna S2	16 (38%)	13 (29,55%)		6 (37,50%)	15 (94%)	13 (100%)	11 (100%)	6 (100%)	1 (6%)	0	0	0
10.	Kognitywistyka S1	7 (29%)	12 (46,15%)	15 (55,56%)	9 (47,37%)	7 (100%)	10 (100%)	11 (100%)	8 (100%)	0	0	0	0
11.	Kognitywistyka S2	8 (47%)	5 (45,45%)	8 (47%)	4 (44,44%)	6 (75%)	2 (40%)	3 (75%)	3 (75%)	2 (25%)	3 (60%)	1 (25%)	1 (25%)
12.	Zarządzanie informacją i bibliologia S2	4 (36%)	brak ankiet	3 (50%)		4 (100%)	-	1 (50%)	-	-	-	1 (50%)	-
13.	Pedagogika S1	40 (30%)	35 (28%)	68 (34,69%)	14 (43,75%)	36 (90%)	31 (88,57%)	22 (84,62%)	8 (61,54%)	4 (10%)	4 (11,43%)	4 (15,38%)	5 (38,46%)
14.	Pedagogika S2	64 (43%)	57 (32,95%)	-	30 (41,10%)	58 (91%)	51 (91,07%)	33 (86,84%)	26 (86,67%)	6 (9%)	5 (8,93%)	5 (13,16%)	4 (13,33%)
15.	Pedagogika medialna, S1	brak ankiet	brak ankiet	3 (33,33%)	3 (60%)	-	-	1 (50%)	2 (66,67%)	-	-	1 (50%)	1 (33,33%)
160.	Pedagogika specjalna S1	15 (34%)	22 (50%)	15 (48,39%)	1 (20%)	15 (100%)	17 (77,27%)	15 (100%)	1 (100%)	0	5 (22,73%)	0	0
17.	Praca socjalna S1	10 (45%)	13 (54,17%)	10 (90,91%)	2 (100%)	9 (90%)	11 (84,62%)	10 (100%)	2 (100%)	1 (10%)	2 (15,38%)	0	0
18.	Psychologia	-	-	5 (50%)	17 (50%)	-	-	5 (100%)	17 (100%)	-	-	0	0
19.	Wychowanie fizyczne i sport	-	-	-	4 (25%)	-	-	-	4 (100%)	-	-	-	0
Razem		232	212 (34,47%)	184 (41,63%)	137 (42,28%)	213 (92% ogólnej liczby osób biorących udział w ankiecie)	187 (88,63% ogólnej liczby osób biorących udział w ankiecie)	151 (92,07% ogólnej liczby osób biorących udział w ankiecie)	120 (89,55% ogólnej liczby osób biorących udział w ankiecie)	19 (8% ogólnej liczby osób biorących udział w ankiecie)	24 (11,37% ogólnej liczby osób biorących udział w ankiecie)	13 (7,93% ogólnej liczby osób biorących udział w ankiecie)	14 (10,45% ogólnej liczby osób biorących udział w ankiecie)

3. Analiza danych dotyczących sytuacji zawodowej absolwentów

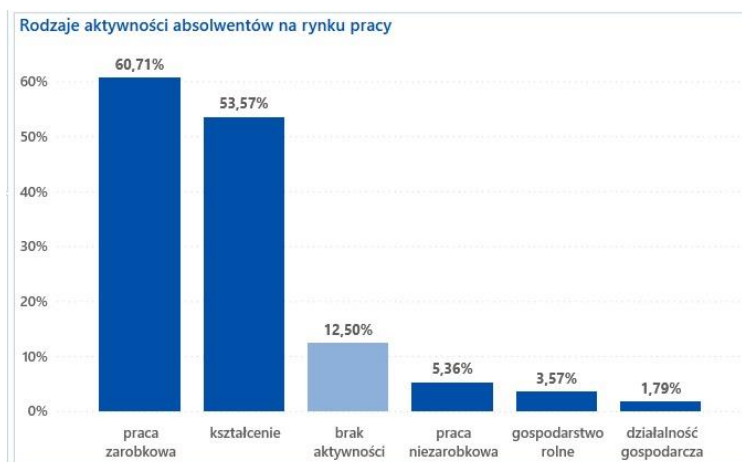
Wśród **absolwentów studiów I stopnia** ankiety aktywność zawodowa absolwentów jest na poziomie **87,72%**, co jest wskaźnikiem niższym od ubiegłorocznego (91,74%).

Wykres 2. Aktywność zawodowa absolwentów studiów I stopnia na WFiNS
(źródło: Portal FUTURO UMK)

Mniej osób niż rok temu osób wybiera dalsze kształcenie – **53,57%** (w ubiegłym roku było to 59,62%, rok wcześniej - 63%). Jak widać, jest to tendencja spadkowa, co należało by rozważyć i starać się temu zapobiec. Pracę zarobkową deklaruje natomiast 60,71%³ (w ubiegłym roku było 62,96%). Ponad 12% badanych deklaruje natomiast brak aktywności – zarówno w zakresie podjęcia pracy czy wolontariatu lub dalszego kształcenia (rok wcześniej na brak aktywności wskazało 8,33%).

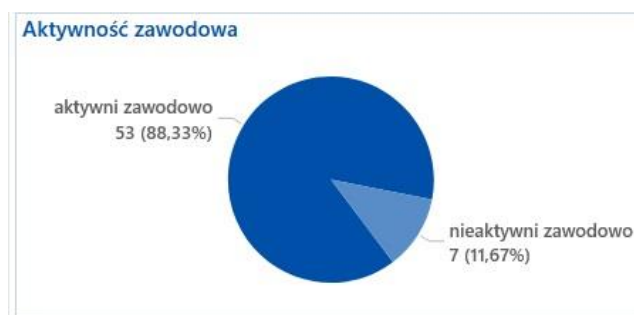
Wykres 3. Rodzaje aktywności absolwentów studiów I stopnia
(źródło: Portal FUTURO UMK)

³ Tu dane nie muszą się sumować, bo badani mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

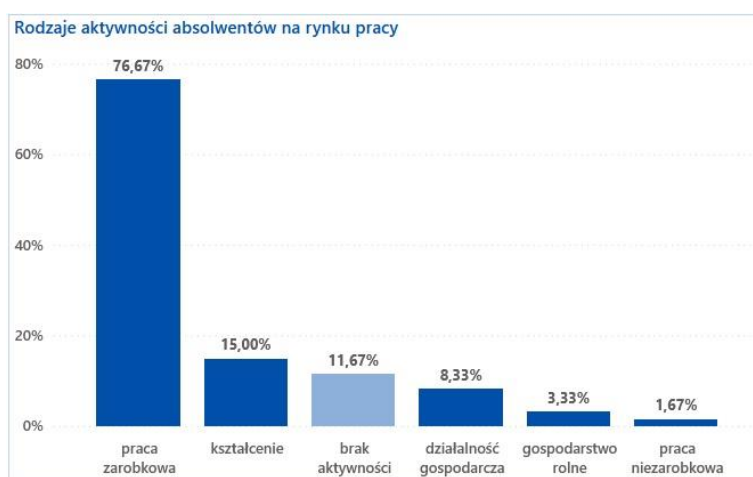
Wśród **absolwentów studiów II stopnia** dane dotyczące poziomu aktywności zawodowej są podobne do danych opisujących poziom zatrudnienia absolwentów studiów I stopnia, a także powielają wyniki z badań w roku 2020/2021. Poziom aktywności zawodowej wynosi bowiem **88,33%** (w poprzednim badaniu było to 88,89%).

Wykres 4. Aktywność zawodowa absolwentów po studiach II stopnia na WFiNS
(źródło: Portal FUTURO UMK)

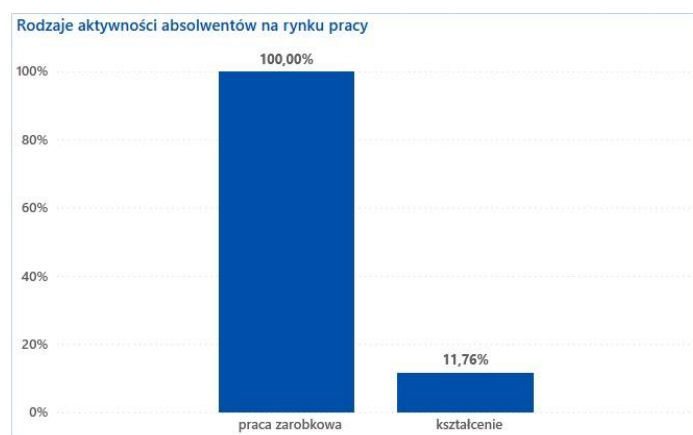
Większość badanych absolwentów studiów II stopnia – 76,67% (w ubiegłym roku było do 77,78% respondentów) podejmuje pracę zarobkową, natomiast zdecydowanie mniej osób wybiera dalsze kształcenie – 15% (wobec 15,87% w ubiegłym roku jest to także tendencja spadkowa).

Wykres 5. Rodzaje aktywności zawodowej absolwentów studiów II stopnia
(źródło: Portal FUTURO UMK)

W przypadku **studiów jednolitych magisterskich** (w przypadku roku badania jest to jeden kierunek – *psychologia*), wszyscy absolwenci są aktywni zawodowo i podejmują pracę zarobkową (w 80% jest to umowa o pracę, 20% - umowa cywilno-prawna). Natomiast 11,76% osób kończących studia wybiera również dalsze kształcenie.

Wykres 6. Rodzaje aktywności zawodowej absolwentów jednolitych magisterskich na WFiNS
(źródło: Portal FUTURO UMK)

4. Zatrudnienie po studiach

Absolwenci zatrudnienie znaleźli przede wszystkim w województwie kujawsko-pomorskim (64 osób, co stanowi 71,91% badanych) oraz po kilka osób – w województwach sąsiednich: w województwie mazowieckim – 9 osób (10,11%), pomorskim – 4 osoby (4,49%), wielkopolskim – 4 osoby (4,49%), warmińsko-mazurskim – 2 osoby (2,25%), małopolskim – 2 osoby (2,25%), łódzkim – 2 osoby (2,25%), opolskim – 1 osoba (1,12%), lubelskim – 1 osoba (1,12%). Świadczy to o dużym zróżnicowaniu środowiska pochodzenia, ale też miejsca zatrudnienia. Deklaracje miejsc zatrudnienia wskazują także na fakt, że podejmowana praca jest skorelowana ze zdobytym wykształceniem oraz kompetencjami/kwalifikacjami.

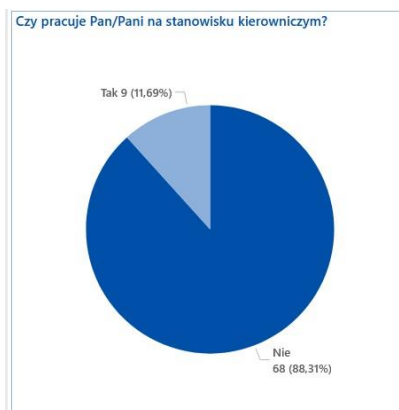
Wykres 7. Miejsce pobytu absolwentów po studiach
(źródło: Portal FUTURO UMK)

Absolwenci Wydziału znajdują zatrudnienie w kraju. W Holandii i w Niemczech znalazło zatrudnienie po 1 absolwencie Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych (w ubiegłym roku były to Włochy i Niemcy).

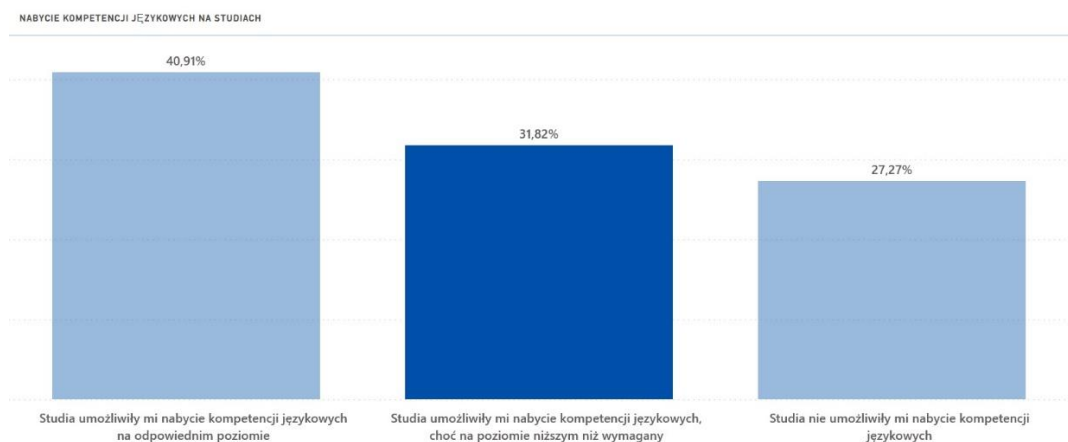
Większość osób - **88,31%** (w ubiegłym roku było to 85,26%, zatem należy wskazać na awans absolwentów kierunków WFiNS) nie pracuje na stanowiskach kierowniczych, co obrazuje poniższy wykres.

Wykres 8. Zatrudnienie na stanowisku kierowniczym
(źródło: Portal FUTURO UMK)

Absolwenci deklarują zadowolenie jest z wykonywanej pracy, w której korzystają ze znajomości języków obcych (wskazano jedynie na język angielski, w zeszłorocznym badaniu był to jeszcze język rosyjski). 40,91% badanych stwierdza, że studia pozwoliły im na poznanie języka na odpowiednio wysokim poziomie (w ubiegłym roku wskaźnik wyniósł 38,46%).

Wykres 9. Nabycie znajomości języka obcego na studiach
(źródło: Portal FUTURO UMK)

Absolwenci korzystają ze znajomości języka obcego w pracy. Z jednej strony poziom znajomości języka rośnie, bowiem już 50% badanych wykazało, że korzysta z umiejętności językowych na poziomie B2 (rok temu było 38,46%). Spada natomiast wskaźnik dotyczący poziomu C1 – w aktualnym badaniu wykazało znajomość na tym poziomie 9,09%, rok temu było to 15,38% (w roku 2019/2020 było to 33%).

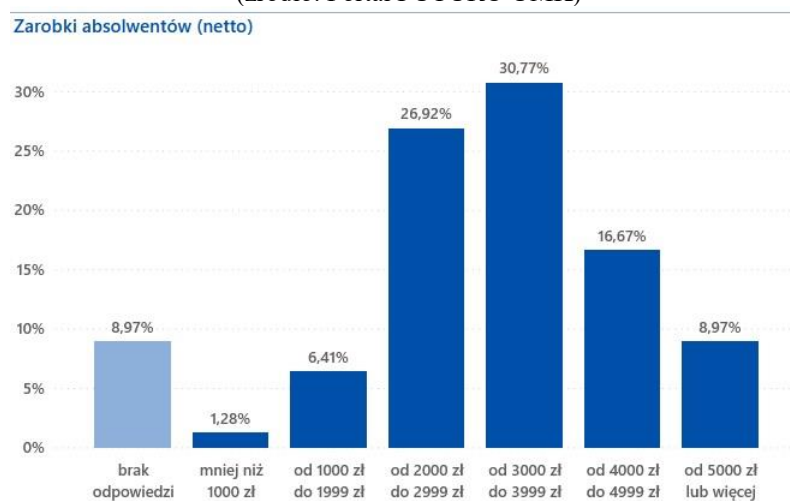
Wykres 10. Poziom znajomości języka wykorzystywany w pracy
(źródło: Portal FUTURO UMK)

Absolwenci WFiNS nie znaleźli się w grupie najlepiej zarabiających. Niemal 9% badanych nie udzieliło odpowiedzi o poziom zarobków. Zarobki większości absolwentów oscylują między 3000 a 3999 zł (30,77%). Jest to znacząca podwyżka, bowiem w ubiegłorocznym badaniu 50,53% respondentów osiągnęło zarobki między 2000 a 2999 zł. Jest to stały wzrost dochodów, 61,82% absolwentów w roku 2019/2020 reprezentowało ten poziom zarobków. Znaczący jest też wzrost osób zarabiających najlepiej – powyżej 5000 tys. obecnie jest to 8,97% badanych. W ubiegłym roku żadna badana osoba nie zadeklarowała takiej stawki wynagrodzenia, a poziom dochodów 4000-4999 zł osiągnęło 1,05% respondentów.

Wzrost płac wynika bezpośrednio z podwyżki stawki minimalnej w gospodarce, choć można także uznać, że UMK kształci osoby o wysokich specjalistycznych kwalifikacjach, które są nabywane na studiach i wykorzystać powyżej opisane fakty w procesie promocji i rekrutacji na studia.

Wykres 11. Zarobki absolwentów WFiNS
(źródło: Portal FUTURO UMK)

Absolwenci pracują w bardzo różnych instytucjach. Są to następujące branże:

- Badania społeczne/Analizy – 1 osoba;
- Bezpieczeństwo i służby ochrony – 1 osoba;
- **Edukacja/ szkolenia – 10 osób** (znaczący spadek – rok wcześniej zadeklarowano ten sektor w 29 przypadkach);
- Finanse/Bankowość/Księgowość – 3 osoby;
- Fundusze UE/Projekty UE – 1 osoba;
- Grafika/Plastyka/DTP/Konserwacja zabytków – 1 osoba;
- Hotelarstwo/Turystyka/Rekreacja – 3 osoby;
- IT – 6 osób;
- Kadry/HR/Doradztwo zawodowe – 2 osoby;
- Logistyka/Transport/Dystrybucja/Zakupy – 1 osoba;
- **Marketing/Reklama/Promocja/PR – 11 osób;**
- Media – 2 osoby;
- Medycyna/Farmacja/Kosmetologia/Zdrowie – 5 osób;
- Opieka społeczna – 1 osoba;
- Organizacja pozarządowa – 1 osoba;
- Praca asystencka/personel biurowy – 6 osób;
- Rozrywka – 1 osoba;
- Sport – 2 osoby;
- Sprzedaż/Obsługa klienta – 5 osób;

- Szkolnictwo wyższe – 1 osoba;

Sektor określony jako „Inny” wskazało 14 osób i były to następujące kategorie i zawody: gastronomia, kelnerka, Państwowa Straż Pożarna, psycholog, psycholog szkolny, psychologia, recepcjonistka, wychowawca, wychowawca młodzieży od 15-18 r.ż., wychowawca w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

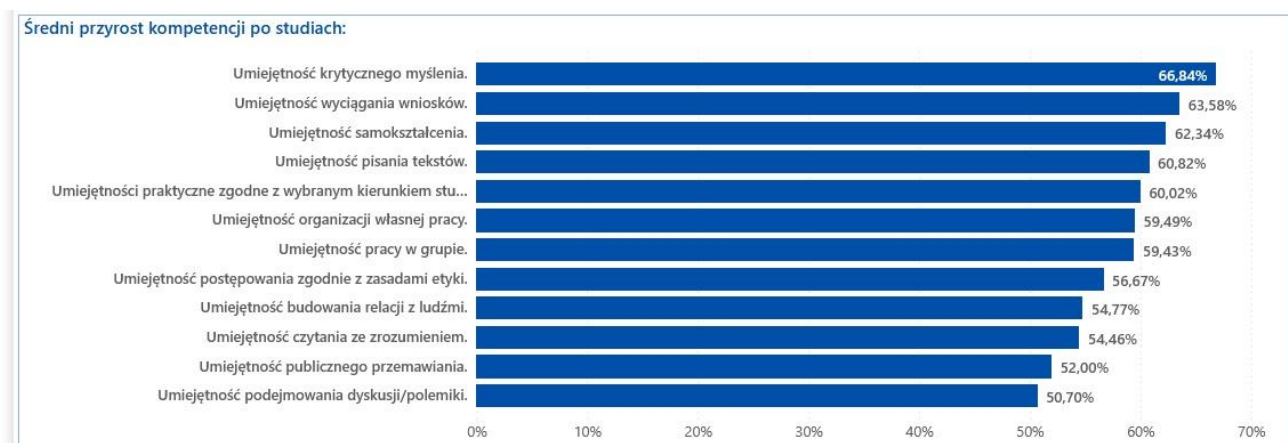
Badani opisują zakres obowiązków oraz oceniają wiedzę i umiejętności pozyskane w czasie studiów, a wykorzystywane na stanowisku pracy. Zgodnie z zakresem merytorycznym wskazań są to następujące umiejętności:

- kompetencje psycho-społeczne, tj. znajomość technik manipulacji, dobra organizacja swojej pracy,
- umiejętności informatyczne, np. obsługa programów,
- konkretna wiedza merytoryczna w danego obszaru, np. wiedza w zakresie narkomanii, wiedza w zakresie środków psychoaktywnych, uzależnienia, więzi rodzinnych, terapii uzależnień,
- kompetencje badawcze,
- kompetencje w zakresie mediów społecznościowych,
- kompetencje graficzne.

5. Zadowolenie ze studiów. Mocne i słabe strony kształcenia na Wydziale

Absolwenci WFiNS jednoznacznie wskazują na korzyści ze studiowania, deklarując nowe umiejętności w wielu obszarach kompetencyjnych oraz deklarują ponowny wybór kierunku studiów. Najważniejsze wśród wymienianych umiejętności dotyczą krytycznego myślenia (66,84% wskazań), wyciągania wniosków (63,58% wskazań), ale też samokształcenia (62,34%) czy pisania tekstów (60,82%). Są to kompetencje bardzo cenne na rynku pracy (określane jako kompetencje przyszłości). Wśród nich znajduje się także umiejętność pracy w zespole czy budowania relacji z ludźmi.

Wykres 12. Średni przyrost kompetencji po studiach
(źródło: Portal FUTURO UMK)

Interesujące jest, jakie kompetencje absolwenci wskazują na konkretnych kierunkach. Są to:

- architektura informacji – *umiejętność organizacji pracy własnej* – 68,63% odpowiedzi (rok temu była to *umiejętność krytycznego myślenia* – 50% wskazań);
- dziennikarstwo i komunikacja społeczna – *umiejętność krytycznego myślenia* – 62,73% (rok temu były to *umiejętności praktyczne zgodne z wybranym kierunkiem studiów* – 64,06%);
- filozofia – *umiejętność pisanie tekstów* – 90%;
- kognitywistyka - *umiejętność samokształcenia* – 60,86%;
- medioznawstwo – *umiejętność postępowania zgodnie z zasadami etyki* – 72,50% (rok temu była to *umiejętność pisanie tekstów* – 84,29%);
- pedagogika – *umiejętność krytycznego myślenia* – 74,04% (rok temu była to *umiejętność samokształcenia* – 64,45%);
- pedagogika medialna - *umiejętność pisanie tekstów* – 97,50%;
- pedagogika specjalna - *umiejętności praktyczne zgodne z wybranym kierunkiem studiów* – 90%;
- praca socjalna – *umiejętność pracy w grupie* – 95% (w poprzednim badaniu była to ta sama umiejętność);
- psychologia – *umiejętność wyciągania wniosków* – 70,50% (rok temu była to *umiejętność krytycznego myślenia* – 65%);
- socjologia – *umiejętność krytycznego myślenia* – 72,50% (rok temu była to *umiejętność organizacji własnej pracy* – 65%);
- wychowanie fizyczne i sport - *umiejętność organizacji pracy własnej* – 45% .

W ankiecie znalazło się też pytanie dotyczące słabych i mocnych stron studiowania na Wydziale. Wśród uwag krytycznych dominowały związane z brakiem organizacji (szczególnie

planu studiów) czy nieskutecznej komunikacji, kwestii lokalowych (braku infrastruktury przystosowanej do osób ze specjalnymi potrzebami), nadmiernej biurokracji. Wskazywano także na problemy wynikające z niedoskonałości programów studiów – braku zajęć praktycznych, kształtujących twarde umiejętności, brak specjalizacji. Absolwentom brakowało działań prostudenckich, tutoring, mentoring, bezpośredniej pracy z opiekunem.

Natomiast wśród zalet Wydziału dominowały dwa aspekty – nauczycielski i infrastrukturalny. W badaniu wymieniano jako mocną stronę przede wszystkim kadre prowadzącą zajęcia, które także oceniane są jako ciekawe i wartościowe. Absolwenci doceniali możliwość współpracy na zajęciach z pracownikami niebędącymi nauczycielami akademickimi, a reprezentującymi rynek pracy. Kadra jest właściwie dobrana, posiadają pasję – także nauczania. Ponadto oceniono pozytywnie umiejscowienie i skomunikowanie budynków Wydziału oraz sam kampus.

6. Rekomendacje

Podobnie jak w latach ubiegłych, głównie ze względu na różnorodną specyfikę i tradycję studiów prowadzonych na Wydziale Filozofii i Nauk Społecznych oraz małą liczbę ankiet i odpowiedzi sformułowane tu rekomendacje mają charakter propozycji, nie zaś rozwiązań systemowych, obowiązujących dla każdego kierunku.

W związku z powyższym rekomenduje się:

- (1) Kontynuację działań integrujących absolwentów z Wydziałem, ale też między sobą.** Warto jest kontynuować współpracę z absolwentami i zapraszać jako interesariuszy zewnętrznych do współtworzenia i konsultowania programów studiów, prowadzenia zajęć dydaktycznych czy udziału w konferencjach, dzielenia się dobrymi praktykami, realizacji wspólnych projektów czy też gwarantowania nowych miejsc praktyk zawodowych czy staży;
- (2) Dalszą poprawę infrastruktury dydaktycznej Wydziału;** w tym ograniczenie/eliminację miejsc, które nie są przyjazne osobom z niepełnosprawnościami czy też korzystającym z wózków (młodym rodzicom). Infrastruktura dydaktyczna obejmować powinna miejsca wypoczynku, jak również cichej nauki;

- (3) Zwiększenie liczb zajęć kształtujących umiejętności językowe i ich większa specjalizacja oraz różnorodność (także w zakresie języków).** Warto do programu włączyć zajęcia językowe specjalistyczne, związane merytorycznie z wykonywanym w przyszłości zawodem, czy też seminaria, podczas których czytana jest literatura przedmiotu w języku obcym;
- (4) Wprowadzenie większej liczby zajęć w językach obcych do programów studiów – by zwiększyć skalę mobilności studenckiej.** Należy zastanowić się nad możliwością wprowadzenia do programu studiów części zajęć w języku angielskim, by wzmacniać umiędzynarodowienie studiów, a także pomóc studentom przygotować się do zajęć, realizowanych w ramach programu mobilnościowego Erasmus+. Doświadczenie zajęć w języku obcym pozwoli pełniej uczestniczyć w procesie dydaktycznym za granicą, pogłębi współpracę pomiędzy uczelniami, wzmocni pozycję absolwentów na międzynarodowym rynku pracy;
- (5) Wprowadzenie do programów studiów większej liczby zajęć fakultatywnych, związanych z kształtowaniem ścieżki profesjonalnej, pozwalającej na budowanie zawodowego portfolio,** np. tzw. bloki kompetencyjne, będące zajęciami podnoszącymi kwalifikacje zawodowe oraz **certyfikowanie zajęć w ramach programów studiów;**
- (6) Wprowadzenie do oferty dydaktycznej Wydziału zajęć wymagających mniejszego nakładu pracy studenta w formie mikropoświadczeń.** Zajęcia tego typu mogą być uzupełnieniem programu studiów podejmowanego na WFiNS lub też innym Wydziale Uniwersytetu. Mogą też stanowić atrakcyjną ofertę kształceniową dla osób zainteresowanych pogłębianiem wiedzy lub podnoszeniem kwalifikacji zawodowych.